

Élhetetlen évek

*Kisvárosi hangulatjelentés a rendszerváltó
Magyarországról, 2009-2014*

Egyszínű füzetek

19.

sárga

2015.

Wessely Gábor: Élhetetlen évek

Borító: Szabó Zoltán.

Illusztráció: Szatmári Juhos László

Sokszorosítás: Alto Nyomda Kft.

©Wessely Gábor, 2015

Támogatók:

Amrein Károly (Dél-dunántúli Közlekedési Központ Zrt.),

Köszönet azoknak is, akik előfizetőkként támogatták a kötet megjelenését.

ISBN 978-615-80250-1-0

Előszó

Nem lop, nem csal, nem hazudik = élhetetlen. Egyrészt erre, az egyén élhetetlenségére utal a könyvcím, másrészt a közegre, melyben a becsületes honpolgár ellehetetlenült. Képtelen volt haladni; szinte még létezni is. A magyarországi rendszerváltás után két évtizeddel a vidéki kisember visszavágyott a szocializmusba. Mert a sokat bírált egyenlősdí is légyegesen kellemesebb, nagyobb (anyagi) biztonságot kínáló együttélési forma volt, mint a fordulat utáni élhetetlen, kibíráhatatlan, kapkodós, leversenyzős demokrácia. Amelyben, a sűrű kormányváltások közepette, a jobboldali pártkatonák helyére baloldali pártkatonák csücsültek – és fordítva –, miközben ezek is és azok is elloptak mindent fent – közpénzeket, civilkasszát, pályázati támogatásokat –, úgy, hogy a lentiek csak vegetáltak, vagy elmehettek Londonba, diplomával, mosogatni.

Faluhelyen lassacskán csak az öregek, a betegek és a segélyezett, lecsúszott, többségében cigány lakosok maradtak. Munkahelyek nem léteztek, az iskola megszűnt, a legnagyobb bulinak a téli tüzelő beszerzése számított – árokipartokról, kiserdőkből – az önkormányzat engedélyével vagy szemhunyasával.

A kisvárosi lét egy fokkal jobb volt – ha létezett néhány nagyobbacska cég –, ám a népességfogyás ott is drámai mértéket öltött. Az ingatlanpiac nem mozgott, az új autók vásárlása a korábbi harminc százalékára esett vissza.

A nagyvárosokban viszont, csakúgy mint a parlamentben, a többségnek fogalma sem volt arról, hogyan pusztulnak a kistelepülések. Más foglalkoztatta őket. A zavarosból való vagyonszerzés, vagyonmentés.

■

Egy ilyen környezetben mi történhet egy vidéki újságíróval, aki szeretne a sehol sem jegyzett, soha sem ünnepelt hétköznapi hősök szószólójává válni? Mire viheti, ha van három gyereke, egy leszázalékolt felesége és egy olyan főnöke, aki a mindenkori hatalomhoz dörgölözve érzi csak jól magát? Erről szól ez a napló. Magánéletről, közéletéről, keserves robotról, kesernyés munkanélküliségről, ügyetlen ügyintézésekről, gyógyos betegségről, beteges gyógyulásról, könyvek születéséről, szülő haláláról. A hitbe vetett hitről. A boldogulni vágyásról. A lehetőségekkel meg nem kínált kisember sorsáról.

■

Nagyadag íráskészséget és humort kaptam a Teremtőtől. Ez az én „lehetőségem”, amivel azonban képtelen vagyok élni itt, Európa közepén. Tulajdonképpen színpadon, képernyőn, filmvásznon volna a helyem. Ehelyett kis példányszámú sajtótermékeket gazdagítok szösszeneteimmal – ha a szerkesztők is úgy akarják. Na ja; sima karriertörténetek nincsenek. Csak hepehupások. Nálam ez úgy fest, hogy két hupa között ott egy harmadik. Pályám íve: lapos.

■

Naplómban semmi kitaláció nincs. Igaztörténet. Csak néhány nevet hallgatok el. Mert eszem ágában sincs a horgerantaljaimat népszerűsíteni, megörökíteni. Merüljenek a feledés homályába! Hisz az életük is egy

homály. Kivagyiság, álszenteskedés, szerzésvágy, rugalmas világnézet, elvtelen pártoskodás, vakvágányon zakatolás, tűzijáték-puffogtatás, kilobbizott diadal. Ez jellemzi őket. Udvaroncokat és tündibündiket szerződtetnek, akik biztosan nem törnek a hatalmukra. Látszólag remekül érzik magukat virtuális világukban, ahol mindig legyőzik a maguk alkotta ellenségeket.

A fejlett világ elcsökevényesedik. Érzelmileg elsivatagosodik. Porszememberkéket kap fel a szél, ideig-óráig megülnek egy szirt tetején, s valakinek képzelik magukat. A pénz beszél. Dadog. Tapsol neki, aki érvényesülni akar. Aki nem asszisztál élhetetlen. Vagy ő a szirt. Csak maga sem hiszi, mert a por belepi.

■

Kiteregetek e lapokon olyan dolgokat is, amelyekről mások mélyen hallgatnának. Összképet vázoló, társadalmi és magánéleti, szépitgetés nélkül, kíméletlenül. Tulajdonképpen soha nem egyéneket dicsérek vagy kritizálok, hanem életviteleket, viselkedésmódokat, magatartásformákat. Amelyeket persze egyének jelenítenek meg, ilyen-olyan kölcsönhatások közepette. Ez egy olyan közjáték, melyben azok is fontos szereplők, akik látszólag semmittevők, nézők, drukkerek, akik másoktól várják, hogy csináljanak már valamit! Teremtsenek egy jobb világot – nekik!

A cselekedetek nélküli hívők, a tehetségtől mentes sztárok, az önmenedzselő karriertörekvések kora semmivel sem élhetőbb az igazságszerető ember számára, mint a letűnt éra, amit a munkásosztály országjárása, diadalmas helyben járása jellemzett. Mi változott? Egészségesebbek az ételek, tért hódít a számítástechnika, a kommunikáció,

interneten röppenek a hírek, felkapottak az akciós termékek, de valahogy nem akar divatba jönni a valamihez jól értés, a valamiben elmélyedés, a valakire odafigyelés, a tolerancia, az intelligencia. Elszomorodva hallgatom a káromkodós tizenévesek szókincesmentes társalgását a buszon. Mi lesz veled magyar valóság, ha ezek ide-odakamatyolva, még náluk is neveltelebb ivadékokat pottyantgatnak szanaszét?

■

Valahonnan jöttem, valahová tartok. Kötött pályán. A semmiből, a Mindenségbe. Remélem. A menetidőt azzal tölthetem, akivel, amivel akarom. Szabad szépen szólnom, szabad szitkozódnom, sőt kiugranom is szabad. Bár nem ajánlatos. Már csak azért sem, mert vannak, akik számítanak a jelenlétemre. Egyelőre. Az utastársak folyamatosan cserélődnek. Az együttzötykölésben azonban semmi változás. Nem azok ülnek az első osztályon, akiknek kijárna. Nem azok mesélnek vicceket, akik szellemesek. Nem azok takarítanak, akik piszkítanak. A haszonélvezőket mindez nem zavarja. Csakhogy nem lehet mindenki jókedvű lótetű! Engem irritál a dilettánsok diadala. Átszállnék. Szeretteimmel együtt, ha lehetséges. De mikor, hova, hogyan? Az élet nem más, mint kiútkutatás.

Wessely Gábor
kiútkutató

2009. 03. 09. hétfő

Most kipróbáljuk, mit tud a pápa papa. Mikor meghalt, II. János Pált tettem meg gazdasági közbenjárómmá az égieknél. Gondoltam, neki frissek a tapasztalatai a jelenlegi földi körülményekről, s tudja, hogy az anyagi gondok is elemésztik az embereket, nemcsak a betegségek. Nem vagyok pénzsóvár, csak egy olyan világban élek, ahol becsületes munkával, három gyerekekkel és egy leszázalékolt asszonnyal a nyakán, semmire se jut az ember.

Apám a totónyereményben bízott. Aztán totószelvények kiértékelése közben halt meg egy vasárnap. Én nem a szerencsejátékoktól várom a csodát, hanem a pápa papától. Lottóztam, totóztam olykor, egyszer-kétszer lóversenyre is elmentem, de úgy vagyok vele, ha akarja, Isten majd megsúgja a nyerőszámokat. Nem költök a bizonytalanra.

A pápa papa eddig mindig segített. A nagyobb lányom, Viki lassan befejezi a főiskolát. Egy félévre Norvégiába is kimehetett. Bandi most érettségizik, Dóri három év múlva. Ez még elviselhető költség, csakhogy beleugrottam egy lakásvásárlásba, kétmillió hitelfelvétellel, s itt kéne a csoda. Nem vészes a havi törlesztő részlet, 18 ezer, de húsz éven át. S ennél nyugisabb, szabadabb öregkort reméltem. Elmúltam ötvenéves.

A pápa húsvétkor halt meg, négy éve. Szentté avatásához dokumentált csodák kellenek. Tudom, hogy semmi kedve ehhez a pénzügyi ügyintéző szerephez, de a szeretet erősebb benne, mint a bankszektor iránti undor. S nekem most erre lenne szükségem. Talán nem is pénzre, hanem

egy lehetetlen, elképzelhetetlen, megoldhatatlan fordulatra. Mert kinéztem egy olcsóbb házat is, aztán mégis a Tolna központjában lévő, második emeleti, 15 milliós lakást választottam. Éjszakánként kivert a víz, annyira nem tudtam dönteni. A rabszolgát megzavarják a lehetőségek.

A lakás új és minden közel van hozzá. A ház viszont felújítandó, s ettől megrettentem. Gázbevezetés, a padlástérbe visszabontott kémény felhúzása, bádогоzás, ácsmunka, villanszerelés, vakolás, festés. De még így is megoldható lett volna hitel nélkül. És minden cuccunk elfért volna – eddig is kertes házban éltünk –, a lakáshoz viszont se egy tároló helyiség, se egy garázs nincs.

A házamat meg se hirdettem, mégis becsöngetett egy érdeklődő és megvette. Jó áron, kilencmillióért. Annyit kértem, nem alkudott. Isteni csodának tekintettem. Uccu neki, használjuk ki a szocpolt, három gyerekre adnak 1,9 milliót használt, 3,8 milliót új lakás vásárlásakor. Már előleget is adtam a három buszmegállóval kijebb lévő házra – százezret –, aztán mégis visszaléptem, és érthetetlen módon a lakást választottam. Gyorsan oda is nyomtam a kilencmilliót az ingatlanosnak, nehogy megint meggondoljam magam. Kapom még a szocpolt és felveszek kétmillió hitelt, így jön ki a 15 milliós ár. A házat 10,5-ből megvehettem volna, fél szocpollaral, hitel nélkül. Ez a tényállás pápa papa. Visszacsinálhatatlan helyzet, aláírt adásvételi szerződés, elindított földhivatali ügyintézés.

Van négy macskánk, kettőt talán itt hagyunk, de kettőt nagyon szeretnének elhozni a lányok. A második emeletre.

Tudom, vannak keservesebb élethelyzetek is, de ha teheted, rajtunk is segíts pápa papa!

Egyszer zsoldárokat énekeltem vezetés közben, mégis lerobbant a kocsim, sűrű hóesésben. Máskor a barátom nyolcéves fiacskájáért imádkoztam, mégis meghalt a gyerek. Isten útjai kifürkészhetetlenek. Egyezhet-e most az akarata az enyémmel? Nem azért vezérel a külvárosi ház helyett a belvárosi lakásba, mert ott lesz jó nekem?

2009. 03. 10. kedd

Háborúban is csinálnak valamit az emberek. Nemcsak megrettenve várják, hogy vége legyen. Én is próbálok tevékenykedni, bár elég ramaty a helyzet.

A saját pénzügyi válságom súlyosabb, mint a gazdasági világválság. Futok a kilencmillióm után. A megvásárolni kívánt lakás szobáinak alapterületét meghamisították a társasház alapító okiratában. Mikor átnéztem az ügyvédnél az adatokat, minden szoba 12 négyzetméter feletti volt. Tegnap megkaptam a helyszínrajzot, s azon egy 8,6 és egy 10,8 négyzetméteres is szerepelt. Tehát kettő sem érte el az előírt minimumot. Állásfoglalást kértem a banktól. Azt mondták, hogy így nem szabad elindítani a szocpolkérelmet, Pécsen döntenek, a kincstár és az Apeh is ellenőriz, engem elutasítanak, a bankot megbüntetik, hogy szabálytalanul járt el. Ráadásul hat hét az ügyintézési határidő, s addig lehet görcsölni.

Így is görcsölök, mert papíron ugyan lefektettük, hogy ha nem jön össze a szocpol, visszakapom a pénzemet, ám a lakást építő és értékesítő vállalkozó nem egyszerű eset. Az ő nevéhez fűződik a szekszárdi TOP Center projekt,

ami bedőlt. Alvállalkozók tucatjainak ragadt benn a pénze, egyszer jól el is tángálták, ami semmit nem oldott meg; máig pereskednek. Lehet, hogy én is bíróságra járok a következő hetekben, hónapokban, miközben a régi házból már ki kéne költöztetni a családot, de nincs hova.

Stresszelek, kapaszkodót, vigaszt keresek. Közelebb húzódok a feleségemhez és Istenhez. Amikor a Földön sok a gond, fohászkodunk az égiek kegyéért. Mi vágjuk tönkre a világot, és tőlük várjuk, hogy megjavítsák.

2009. 03. 11. szerda

Tervezhetetlen a holnap. Ilyenkor nem érdemes messzire nézni. A templom tetejét javító bádgos csak a szerszámaira figyel. Nem azon izgul, hogy mi lesz, ha leesik.

Mi lesz ha... tudom, hogy helytelen, értelmetlen, mégis ezen morfondíroztam egész nap. Mi lesz, ha nem kapom vissza a pénzemet? Mi lesz, ha perre kell menni egy olyan emberrel, akinek az a közege? Átver és kiharcol, megszerez és kihasznál, s közben állandó pénzzavarban él. Nála ez a természetes létforma, engem undorít és menekülésre ösztönöz az ilyen szituáció.

Ügyvédektől, ingatlanosoktól kértem tanácsot. Egyöntetű vélemény volt, hogy annyi a tartozása J-nek, hogy az én kilencmillióm már biztosan nincs nála. Ha akarná se tudná visszaadni. Befoltozott vele valami régen tátongó lyukat.

Keserves napom volt. Délután jött tőle egy telefon. Fel volt háborodva, hogy ez a kis hülye takarékszövetkezet

elutasította a szocpolkérelmet. Majd az ő embere megpróbálja egy másik banknál. Kértem, hogy legalább egy kötelezettségvállalási nyilatkozatot írjon alá, hogy ha ez se jön össze, visszaadja a kilencmilliót. Abba belement.

2009. 03. 18. szerda

Sándor napja. Apám Sándor volt. Egy tanácsi bérlakást tudott összehozni 55 éves korára. Tíz évre rá meghalt. Az én kilátásaim se sokkal jobbak. Napokig marhabaromállatoztam magam a döntés miatt; a házból lakásba költözés miatt. Enni, aludni se tudtam. Mára picit javult a fizikai állapotom, de a lelkem odavan. Még tart a vizsgálódás, ügyintézés a szocpolért – értékecsllő, közjegyző, kincstár –, de inkább legyen meg most már ez, mint a semmi!

Fájó szívvel dobálom ki és ajándékozom el, vagy kínálom fillérekért a cuccainkat: gyermekjátékokat, könyveket, használati és dísz tárgyakat. Rettegek, hogy ki tudjuk-e majd fizetni a rezsit, mert gazdasági válság van, és a kormány a kisembereken igyekszik spórolni. Lehet, hogy a családi pótlékhoz is hozzányúlnak. Most 150 ezer jön be, és 140 ezerből tudunk létezni. De ebben csak a kötelező kiadások vannak: közüzemi számlák, kaja. Próbálok pénzt tarhálni a barátaimtól. Elküldtem vagy kétszáz levelet, kiadtam a Pilisi naplómát; ha legalább százan támogatnak, előfizetnek, rentábilis lesz.

Mindeközben a cégnél is ramaty a hangulat. Baranyában és Somogyban már több újságíró elküldtek. Nem jönnek

a hirdetési pénzek. Nálunk még nincs vészhelyzet – eleve kevesen vagyunk –, de feszült a csapat.

Úgy tűnik, az emberiségnek létszükséglete, hogy időnként lerombolja amit épített, s újrakezdje a semmiből.

2009. 04. 03. péntek

Dolgozik bennem az ideg. Ahhoz, hogy belemenjek abba a második emeleti lakásba – amelyikbe semmi kedvem – nagyon meg kell szenvedni. Pénzünk épp a rezsire meg a kajára lesz elég. Betegség vagy munkahelyvesztés katasztrófát jelentene. Erzsi 42 ezer forint rokkant nyugdíjat kap, az én fizetésem 87 ezer. Plusz bejön még 11 ezer forint családi pótlék.

Gyuresány lemondott, az új miniszterelnök-jelölt Bajnai Gordon súlyos megszorításokat ígér. Családi pótlék befagyasztása, gázár-kompenzáció megszüntetése, meg ilyesmi. Elvenni a kisemberektől amit csak lehet. A módosabbak megsarcolásáról szó sincs. S mi pont most veszünk fel kétmillió hitelt a lakásvásárláshoz. Egyelőre nem adják, mert a vállalkozó, az én kilenccmilliómat nem fizette be az építkezést finanszírozó banknak. A bank nem törölteti a terhet, s terhelt ingatlanra nem adható se szocpol, se hitel. Várunk, hogy ez az aljas ember, akivel Tolna megyében már senki nem áll szóba, hétfőn hátha mégis befizeti a bankszámlára a pénzt. Ígérte.

A bank szerint neki is érdeke, mert csak úgy juthat a további lóvéhoz. Ez az egyetlen reményünk.

Az agyam folyton ezen jár, alig tudok mással foglalkozni. Pedig nosztalgiáznom kéne, búcsúzni a

háztól, ahol húsz évet töltöttem, s melynek minden szegletéhez emlék fűz. A padlást három napig takarítottam. Most a kamra és a nyári konyha van soron. Megváltam vagy háromszáz könyvtől, 3-4 láda játéktól, a néhai babakocsim alvázára szerelt kézikocsitól, apám katonaládájától, szenes kályhától, permetezőtől, taligától, fűnyírótól, gáztűzhelytől, műanyag hordóktól, cserepes növények tucatjaitól.

Török Levente grafikus barátom azt mondja: – Ne sajnáld a tárgyakat!

De én sajnálom őket. Velem maradhattak volna életem végéig, ha nem hozok ilyen esztelen döntést. Házból, lakásba költözni! Persze, hogy nem fér el minden! Ez lenne a Te akaratod, Uram? Vajon az én akaratom miért nem ugyanaz? Miért vágyom oda, ahol be lehet állítani egy szenes kályhát, s nem vagyok teljesen kiszolgáltatva a gázműveknek?

Na, majd öt év múlva! A szocpolos lakások eladására ennyi a tilalmi idő.

Viki nemsokára államvizsgázik, Bandi érettségizik, Dóri tizedikbe megy. Fel kell nevelnem őket.

Közben anyám térítési díját felemelték az idősek otthonában, 77 ezer forintra. A nyugdíja 75 ezer. Oda is be kell segítenem, s az üresen maradt lakása minimális rezsijét is természetesen én állom. De most nagyon jó, hogy van az a lakás. Mentsvárnak szolgálhat.

Mellesleg: én lettem a 2008-as év Tolna megyei újságírója. Úgy volt, hogy a díj mellé jár százezer forint. Jární járt, de nem jutott. Viszont én adtam az autóbontónak és a karosszériásnak kb. annyit, mert volt egy koccanásos balesetem. Ajtót és szélvédőt kellett

cserélni a Suzukin. Tehát mégiscsak bekerült egy százezres tétel a költségvetésembe...

2009. 04. 07. kedd

A számlán még mindig nincs ott a kilencmillió. Eddig hetet sikerült összetarhálnia a vállalkozónak. Őrlődünk, várakozunk. Most állítólag eladott pár részvényt, és abból péntekre lesz pénz. Szeretném elkerülni a pereskedést, mert egy ilyen alakot hiába kötelez a bíróság a visszafizetésre. Küzdeni kell azért, hogy beköltözhessenek abba a lakásba, amelyikbe már egyáltalán nem kíváncszom. Ma derült ki, hogy közös költség is van, valami háromezer forint. Azt hittem, csak a lépcsőház-világítás lesz a közös kiadás, de nem. A közös képviselőnek is jár valamiféle javadalmazás, plusz társasház-biztosítás, plusz takarítás stb. Mondtam, hogy én ezeket a dolgokat nem kérem. Majd még beszélünk róla.

Két utánfutóra való vasat vittem ki a MÉH-be. Ágoston Imre a kántor segített – az én kocsimon nincs vonóhorog –, az utánfutót a hitoktató, Koncz Ádi adta kölcsön. Nyomott a vas ára: 20 Ft/kiló. A lemezé meg tíz. Tavaly még 50 és 70 volt, de közben leállt a diósgyőri gyár. Egyre kevesebb a nyersanyagigény.

Rengeteg emlék fűzött a tárgyakhoz, amelyeket a konténerekbe hajigáltam. A kis piros kannával hordtam a tejet a boltból, a hatvanas-hetvenes években. De ott volt apám forrasztópákája és anyám rózsás bádogfalvédője is, ami annakidején a sparheltnél teljesített szolgálatot.

Az ócskavasnál értékesebb dolgokat valamivel több pénzért „értékesítettem”. Túl kellett adnom mindenem, ami nem fér el az új helyen. Az öreg bringámat is elpasszoltam. Nyolcadikos koromban kaptam, amikor már minden osztálytársamnak volt biciklijé. Sokat csinosítottam színes ragasztószalagokkal, fuvaroztam rajta nagy szatyrokat, teli zsákokat, szőnyeget és puffot. Egyszer tanyáztam is vele egy nagyot. Csuklótól-vállig gipszben volt a kezem, három forró augusztusi héten át. Hát ez a tanúm sincs többé.

Ebben a költözésben, ha fájó is, de jó, hogy megtanít elszakadni a dolgoktól. Emberektől elszakadni még keservesebb.

2009. 04. 10. péntek

Virágba borult a cseresznyefa, termést már nem nekem hoz. Jövő héten elköltözünk. Ma, nagypénteken végre az én kinszenvedésem is véget ért. Már ami azt a részét illeti, hogy perre kell-e menni a vállalkozóval vagy sem. Rákerült a számlájára a 9,2 millió, amit februárban odaadtam neki, s ő a különböző adósságai törlesztésére fordította, nem az én lakásvásárlásom rendezésére. De ma a helyére került a pénz, átutalták a 3,8 millió szocpolt meg a kétmillió hitelt, s kikerekedett a 15 millió vételár. Nem gondoltam volna, hogy egyszer örülni fogok annak, hogy eladósodhatok. És most könnyű a szívem, visszatért az étvágyam, tervezhető a holnapom.

Öt évig nem adható el a szocpolos lakás. Aztán lejövünk az emeletről, és valami takaros kis kertes házban megöregszünk.

Most a fiókanevelés fészkeből átköltözünk a kirepülés fészkébe. Nem tudom, marad-e mellettünk gyerek vénségünkre. Jó volna együtt tartani a családot, de munkalehetőség alig akad Tolna megyében. Ismerőseim, barátaim gyerekei nekivágtak az országnak, a világnak. Sokan dolgoznak Pesten, de mentek ki az USA-ba és Ausztráliába is jó páran. A tévében úgy nyilatkoztak a külföldön munkát vállalók, hogy ha a kinti keresetük 70-75 százalékát megkapnák, boldogan hazajönnének. De erről, ebben a szétzilált országban álmodni sem lehet. Mire vitte volna Charles Simonyi, a számítógépes guru és űrturista, ha itthon marad? Írhatná a kistérségi infrastruktúra-fejlesztési pályázatokat, amelyek nem nyernének.

2009. 05. 11. hétfő

Rideg, idegen lakásban ébredtem. Ez lesz az otthonunk a következő években. Burkolt, csempézett, precízen szigetelt, levegőtlen. A kis vályogházunkon akkor is átszaladt a szél, ha csukva voltak az ablakok.

Már szinte minden cuccot elhoztunk, de az új tulaj nem kapkodja el az odaköltözést. Nem tudom, mi lesz szegény macskákkal. Dóri átjár etetni őket. Én is átmegegyek naponta szellőztetni, de már nem szaladnak elém. Nem állok be kocsival az udvarba, csak jövök-megyek, a jelenlétem lényegtelenné, érdektelenné vált. Hevernek a fűben, a gázos kertben, nem vesznek tudomást rólam; mintha ott se lennék. Valami véget ért.

Közben anyám lakását kiadtuk egy néninek; ott is pakoltam két napot. A belső szobába bezsúfoltam a

bútorait. Nem zárható, nincs rajta ajtó. Tulajdonképpen egy helyiség a két szoba, csak egy üvegfal választja el őket. Ez lehetett a bejárat a táncterembe. A hajdani iparos kör épületében alakítottak ki, a diktatúra idején nyolc lakást. Az anyósomé is ott áll üresen. Tavalý halt meg. Ha eladja a három testvér a kéglit, juthat annyi nekünk is, hogy megszabaduljunk az adósságtól.

Sokszor esett az eső miközben költöztünk. Mindig a lelkileg legkeservesebb napokon. Amikor semmivé vált a múlt egy darabkája. Amikor felszámoltam valamit, amit addig építgettem. Amikor a MÉH-telepre vittem apám szerszámaít. Amikor anyám lakásában selejteztam, arra gondolva, hogy valószínűleg ő már soha nem jön ide vissza az öregek otthonából.

Apám halálakor is esett. Ha anyám meghal, akkor is esni fog. Az ég részvétellal teljes.

S íme itt az új, korszerű lakás, és nem boldogít. Ha a vécében felkapcsolom a villanyt, beindul a szagelszívó, hogy még jobban megpörgesse a villanyórát. Rendszeresítettem egy zseblámpát a budiban, de családom nem minden tagja foglalkozik a spórolással. Van már internet és kábeltevé is. Élvezik, használják, néha hajnalig. Már négy nagykorú van nálunk – Bandi most töltötte be a 18-at –, de kereső továbbra is csak egy akad. Viki hamarosan államvizsgázik, aztán csatasorba áll. Pénzt akar keresni, nulla élettapasztalattal. Most azért lelkesedik, hogy egy telefonos társaság ügyfélvadásza lehet. De ahhoz minek főiskola? Korábban jelentkezett stewardessnek, aztán arról is kiderült, mint minden más nagy lóvét ígérő melóról, hogy előbb be kell fizetni egy bizonyos összeget – speciális angol nyelvtanfolyamra –,

aztán vagy felveszik, vagy nem. Ide-oda kapkod, s a végén lehet, hogy itthon köt ki.

Neki tetszik ez az új otthon, nekem nem. Sehova nem fér el egy szekrényisor, nincs tágasság, élettér. Amint lehet, megpattanok innen. Újra lesznek fáim, állataim, és pottyantós rotytyantóba szarok, ha a kerti munka közben rám jön a hasmars. Ez az álmom.

2009. 06. 02. kedd

Ismét kevesebb lettem egy foggal. Dr. Mezei erdélyi származású, áttelepült fogorvos. Becsületes, jó szakember. Számlát ad, bár fizetni nem kell. Csak adminisztrálni az OEP felé. Az rendezi a cehet. A fogászati ellátás a betegnek egyelőre ingyenes. Más dolgokon próbálja behozni a kormány a hiányzó, az ellopott milliárdokat. Eltörölték a 13. havi fizetést a közszférában, a 13. havi nyugdíjat szintűgy. A szocpolt is. Mi az utolsó pillanatban vettük fel. Szigorítják a gyés, a gyed, a családi pótlék folyósítását. Mit lehet még elvenni a kisembertől? Ezen tanakodnak, holott munkahelyeket kéne teremteni, s nem adóztatni, azoknak, akik maguk nemigen adóznak. Az új miniszterelnöknek és pénzügyminiszternek is külföldön bejegyzett cégei vannak. Odamenekítik a lét.

Várjuk, hogy jön majd, aki rendet tesz. Ilyenkor szoktak feltűnni a diktátorok.

Viki Pesten akar dolgozni. Ma megy a K&H Bankhoz meghallgatásra.

Megjött a földhivataltól a véglegesített, mindenféle terhelésekkel megtűzdelt tulajdoni lap. Az áll rajta, hogy

nem öt, hanem tíz év a szocpol miatti elidegenítési tilalom. Beláthatatlan idő. Öt év múlva még vélhetően életképes ember leszek. Faültetésre, csirketartásra alkalmas. De ha csak tíz év múlva lehet kertes házam... El se bírom már a kapát! Megpróbálok Tamásiban szerezni egy üdülőteltet, s azt gondozgatom. Most kezdik a fürdőfejlesztést. Fiatal, agilis építész ember a polgármester. Meglátszik a városon. Terveznek szélerőművet, geotermikus erőművet, fedett termálfürdőt mozgáskorlátozottaknak, iskolacentrumot, kerékpárutakat, rehabilitációs foglalkoztatót, iparipark-fejlesztést, bioerőművet, kulturális centrumot. S ezek nemcsak lepapírozott tanulmánytervek – pénzköltésre, számlázásra –, ahogy a nagypolitikában szokás, hanem megvalósulás előtt álló beruházások. A hét végén három alapkövet is letettek. Indul az iskolaprojekt, a fürdőprojekt és a szállodaprojekt. Az akadálymentes gyógyfürdő mellé épül egy akadálymentes, nyolcvanszobás szálloda. A kivitelező, az ünnepi beszédének végén azt mondta: – Isten áldását is kérem a munkánkra!

Cégvezetőtől illet én még nem hallottam szép hazánkban, csak paptól.

Pünkösdi volt, ügyeletes újságíróként sok rendezvényre elmentem. Az égiekről sehol máshol nem esett szó. Legfőljebb olyanformán, hogy „reméljük, nem lesz eső”. A pünkösdi fesztiválok a sörről szóltak.

2009. 06. 29. hétfő

Pótkocsis teherautók hordják a terményt a bogyzslói kikötőbe. A város legforgalmasabb pontjára költöztünk,

már hajnali ötkor nagy az utcazaj. Aztán kinyitnak a boltok, a bankok. Alattunk van a Kereskedelmi és Hitelbank, mellette az OTP, kicsit távolabb a takarékszövetkezet. Itt zajlik a kisvárosi üzleti élet.

Csendes utcácskáinkat otthagytuk. Ahol élek, onnan mindig elvágom, aztán visszavágom. Megszépíti a múltat az idő. Képes vagyok-e jól érezni magam a jelenben? Van-e olyan hely, van-e olyan közeg – család, cég, klub –, ahol maradni szeretnék?

Harmincéves évfolyam-találkozónk volt Székesfehérváron. Lehangelő a veszteség, megkoptak az emberek, többen cipelnek gyógyíthatatlan betegségeket, ketten már meg is haltak. Az iskolát korszerűsítették – emeletráépítés, új épületszárny –, már nem a mienk. Minden modern és rideg. Úgy, mint ez a lakás.

*Keresed a helyed,
ahol jó lesz neked.*

Este tévét néztünk a nappaliban, Dórizal. Mellettünk Viki, feltett lábakkal, ölbe vett géppel netezett. Bandi a saját szobájában bővölte a laptopját. Az anyjuk elment aludni. Azt mondja Dóri Vikinek: – Neked pont olyan a lábad, mint apának.

– Lehet, hogy rokonok vagyunk - poénkodott Viki.

– Tedd csak mellé a te lábad! - mondom Dórinak.

Hát az is pont olyan volt. Sőt a Bandié is, csak pár számmal nagyobb kiadásban. Minő érdekesség!

Bandi leérettségizett, Viki megszerezte a diplomát Kaposváron, kommunikáció és médiatudomány szakon. Most állást keres. Egyelőre egy telefonos cégnél házaló-üzletkötő Somogyban. Remélem, ez a ronda válság nem cincálja szét a családunkat! Az értelmes fiatalok ezerszámmra hagyják el az országot. Várja őket Európa, az

ötszörös fizetés és a rideg idegenség. A taposás ott, ahol nincsenek egyforma lábak.

2009. 07. 13. hétfő

Szabin vagyok, de végigdolgozom a két hetet. Egy portrékötetet készítek, Tolna megyei emberekről. 21 arc a 21. századból. A gyerektől a nyugdíjasig, az országgyűlési képviselőtől az analfabétáig sokféle kortárs szerepel benne. A helyi társadalom keresztmetszete lesz. Némi haszonra is számítok. A vállalkozóktól, cégvezetőktől azt kértem: támogassák 30-50 ezer forinttal. S annak megfelelő értékű tiszteletpéldányt kapnak cserébe.

A jegenyefákról már régen akartam írni. Azt hiszem, Isten előbb-utóbb minden kívánságunkat teljesíti, csak nem ott, nem akkor és nem úgy, ahol, ahogy és amikor mi azt szeretnénk. Ez az új lakásunk is főnyereménynek számított volna az összkomfortjával, húsz évvel ezelőtt – amikor vájdlingban mosogattunk és bilibe potyogtattunk –, de ma már szűk és zárt a kertes házhoz képest.

A jegenyefák a gimnáziumi sportpálya mellett állnak. Szépek, erőteljesek, legalább ötvenévesek lehetnek. Anyám gyakran emlegeti egy gyermekkori élményét. Vendégségbe mentek valahova, és csodálatos jegenyefasor szegélyezte az utat, ami a házhoz vitt.

Most a gimnázium melletti öregek otthonában él, a jegenyesortól egy kőhajításnyira. Ha akar, mindennap odasétálhat. Kell-e ennél több egy 88 éves embernek?